



Наукові перспективи
Видавнича група



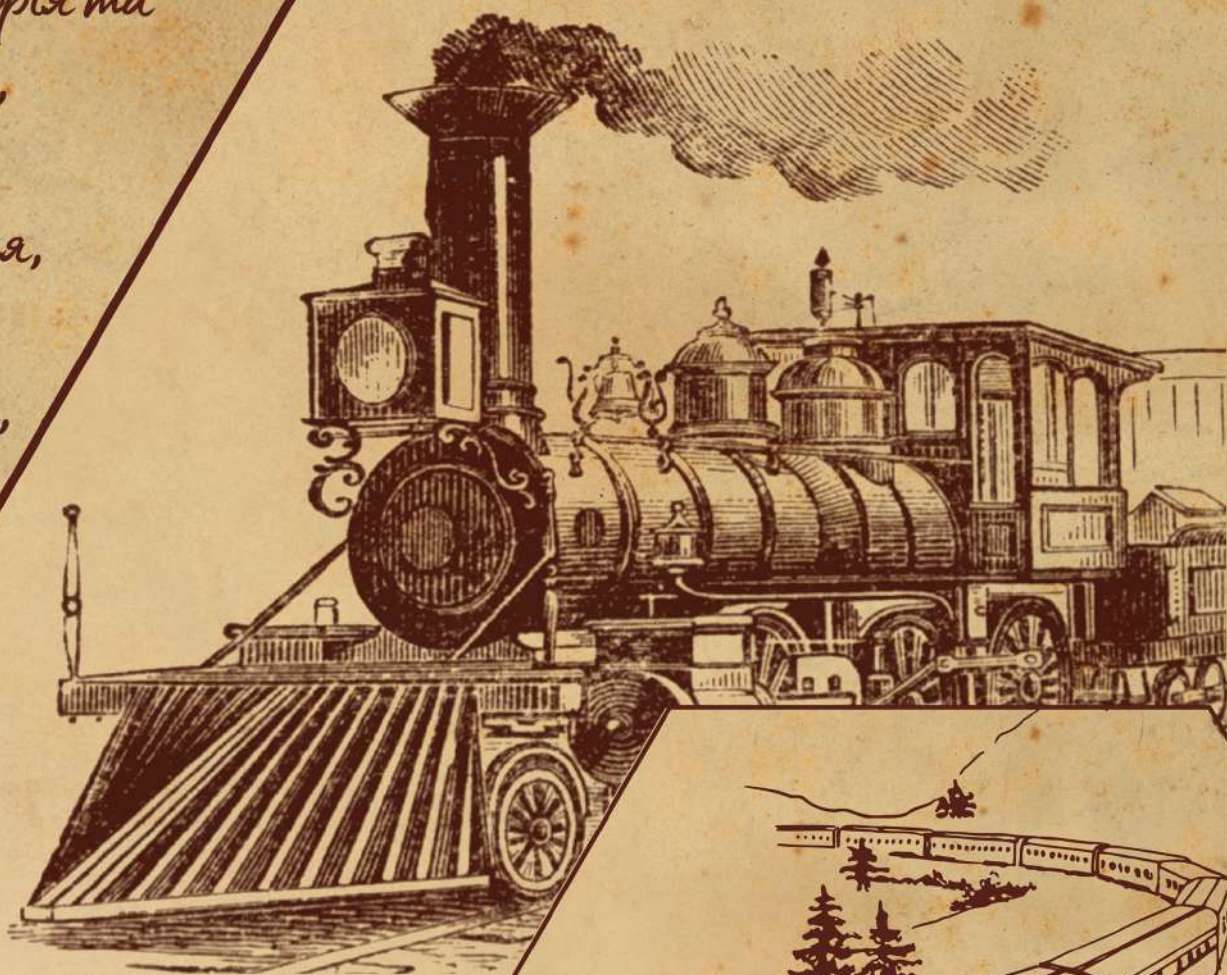
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ

НАУЦІ

№7(37)

2025

*Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право*



*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Асоціація науковців України
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*



у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 7(37) 2025

Київ – 2025

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2025. № 7(37) 2025. С. 1229.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія KB № 25116-15056P.



Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 11.07.2025, № 7/7-25).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної гільдії інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а, також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Coperticus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.



Головний редактор: Даниїл Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

Балалаєва (Дорошенко) Катерина Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)

Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)

Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)

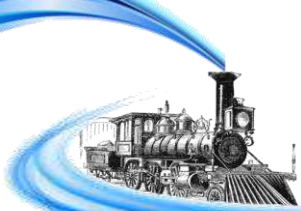
Герасименко Юлія Сергіївна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України (Біла Церква, Україна)

Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)

Закієв Іслам Муса-Огли - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)

Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)



Товканець Г.В. 1193
ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Фогель Т.М. 1203
МУЛЬТИМОДАЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МЕДІАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Цалапова О.М., Ужченко Д.В. 1212
ВИКОРИСТАННЯ ІМЕРСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ЦИКЛУ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

РЕЦЕНЗІЯ

Голубко В.Є.
РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ Андрія Дем'янчука «САКРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ XVIII – ПОЧАТКУ XXI СТ.: ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ»



УДК 373.3.016:82

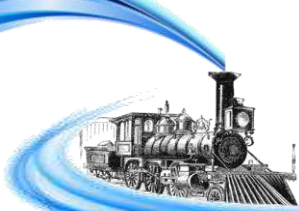
[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-7\(37\)-1193-1202](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-7(37)-1193-1202)

Товканець Ганна Василівна доктор педагогічних наук, професор, в.о. зав. кафедри теорії та методики початкової освіти, Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, тел.: (050) 778-67-91, <https://orcid.org/0000-0002-6191-9569>

ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Анотація. В статті розглянуто особливості застосування активних методів навчання на уроках мовно-літературної освітньої галузі в початкових класах. *Визначено*, що активне навчання як спосіб організації навчального процесу, у якому отримання учням знань, умінь і навичок домінує над їх передачею вчителем, а використання методів, форм та засобів стимулюють даний процес на основі врахування індивідуальних особливостей учнів та забезпечують стимулювання мотивації. *Виокремлено* рівні активності: активність відтворення; активність інтерпретації; творча активність. *Наголошено*, що технологія активних методів навчання заснована на колективній діяльності та спрямована на: взаємне освітнє збагачення учнів у групі; організацію спільних дій, що ведуть до активізації навчально-пізнавальних процесів; комунікацію, спілкування, без яких неможливі обмін інформацією, створення ситуації взаєморозуміння та включення учнів до спільної діяльності; рефлексію, через яку встановлюється ставлення учасника до власної дії та забезпечується адекватна корекція цієї дії. *Запропоновано* методики, які сприяють активізації навчального процесу на уроках мовно-літературної освітньої галузі у початковій школі: «Фруктовий сад», «Дерево рішень» «Автобусна зупинка», «Тематична дискусія», «Імітаційні вправи», «Порожнє крісло», «Килим ідей». *З'ясовано*, що умовами застосування активних методик у початковій школі на уроках української мови і читання є: врахування цілей, завдань уроку, особливості теми, предмета вивчення, технічні та методичні можливості класного приміщення, фізіологічні особливості та психологічні потреби учнів молодшого шкільного віку. *Підкреслено*, що активні методи навчання сприяють усвідомленню, збагаченню та особистісному усвідомленню значущості навчання, розвитку мотивації до навчання, самостійності продукування знань, підвищення інтересу до української мови і читання, удосконаленню комунікативної компетентності.

Ключові слова: активні методи навчання, мовно-літературна освітня галузь, учні молодшого шкільного віку, початкова школа.



Tovkanets Hanna Vasylivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Acting Head of the Department of Theory and Methods of Primary Education, Mukachevo State University, Mukachevo, tel.: (050) 778-67-91; <https://orcid.org/0000-0002-6191-9569>.

APPLICATION OF ACTIVE TEACHING METHODS IN THE LESSONS OF LANGUAGE AND LITERARY EDUCATION IN PRIMARY SCHOOL

Abstract. The article examines the features of the application of active teaching methods in lessons of the language and literary educational branch in primary school. It is determined that active teaching is a way of organizing the educational process, in which the acquisition of knowledge, skills and abilities by students dominates over their transfer by the teacher, and the use of methods, forms and means stimulate this process based on the individual characteristics of students and provide motivation. The levels of activity are distinguished: activity of reproduction; activity of interpretation; creative activity. It is emphasized that the technology of active teaching methods is based on collective activity and is aimed at: mutual educational enrichment of students in a group; organization of joint actions leading to the activation of educational and cognitive processes; interaction, communication, without which it is impossible to exchange information, create a situation of mutual understanding and involvement of students in joint activities; reflection, through which the participant's attitude to his/her own action is established and adequate correction of this action is ensured. Methods are proposed that contribute to the activation of the educational process in the lessons of the language and literary educational branch in primary school: «Orchard», «Decision Tree», «Bus Stop», «Thematic Discussion», «Imitation Exercises», «Empty Chair», «Carpet of Ideas». It was found that the conditions for the use of active methods in primary school in the Ukrainian language and reading lessons are: taking into account the goals and objectives of the lesson, the features of the topic, the subject of study, the technical and methodological capabilities of the classroom, the physiological characteristics and psychological needs of primary school students. It is emphasized that active teaching methods contribute to the awareness, enrichment and personal understanding of the importance of learning, the development of motivation to learn, the independence of knowledge production, increasing interest in the Ukrainian language and reading, and improving communicative competence.

Keywords: active teaching methods, language and literary educational branch, primary school students, primary school.

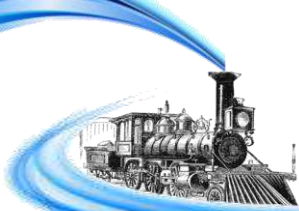
Постановка проблеми. Зміни, що стрімко розвиваються в суспільстві та економіці, вимагають сьогодні від людини вміння швидко адаптуватися до нових



умов, знаходити оптимальні вирішення складних питань, виявляючи гнучкість та творчість, не розгублюватися у ситуації невизначеності, вміти налагоджувати ефективні комунікації з різними людьми й залишатися високоморальною особистістю [1]. Згідно концепції Нової української школи, Державного стандарту початкової освіти метою школи стають не тільки знання, а й «вміння їх знаходити та ними користуватися» [2]. Відповідно, школа повинна підготувати випускника, який має необхідний набір сучасних знань, умінь та навичок, що дозволяють йому впевнено почуватися в самостійному житті в умовах інформаційно-технологічного світу. Всі ці питання пов'язані зі знаходженням найбільш продуктивних методів навчання, що спрямовані на розв'язання завдань освіти [12]. У час інформаційної насиченості з'являється значна кількість нових педагогічних технологій, ефективних форм навчального процесу, активних методів навчання, які спонукають учнів до продуктивної розумової та практичної діяльності у процесі оволодіння навчальним матеріалом, зокрема на уроках мовно-літературної освітньої галузі [13].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До вивчення проблем застосування активних методів навчання на уроках мовно-літературної освітньої галузі звертаються вітчизняні науковці і практики Н. Голуб, І. Дичківська, О. Кучерук, З. Полінська, О. Пометун, К. Пономарьова, О. Семенов, Г. Товканець та інші. Так, З. Полінська зазначає, що активні методи навчання є продуктивними, оскільки у результаті активної діяльності учні не тільки засвоюють нові знання, запам'ятовують і усвідомлено засвоюють навчальний матеріал, активно обмінюються думками, удосконалюють і поповнюють словниковий запас, розвивають уміння самостійно вчитися, критично мислити, але і використовувати свої знання у реальній практиці [1]. Активне навчання, за О. Пометун [9] і І. Дичківською [3], полягає в організації навчального процесу, при якій учні залучені до процесу аналізу навчання, а не просто пасивно сприймають інформацію. Активне навчання передбачає використання різних методів та прийомів, що стимулюють розумову та практичну діяльність учнів, що сприяє більш глибокому розумінню матеріалу та розвитку компетентностей. Сутність активного навчання, підкреслюють В. Кремень [4], А. Павленко і Т. Шанскова [7] та інші – у створенні можливості забезпечення умов для творчого пізнавального процесу. Активне навчання – це спосіб організації навчального процесу, у якому отримання учнями знань, умінь і навичок домінує над їх передачею вчителем, а використовувані методи, форми та засоби стимулюють даний процес на основі врахування індивідуальних особливостей учня та забезпечують необхідний рівень мотивації [13].

Мета статті обґрунтувати особливості застосування активних методів навчання на уроках мовно-літературної освітньої галузі в початкових класах



Виклад основного матеріалу. Зазначимо, що активне навчання, як правило, складається з наступних дій: емпіричне навчання; творче вирішення складних проблем; набуття релевантного знання; групова підтримка у спільному навчанні. Рівень прояву активності особистості у навчанні обумовлюється рівнем розвитку навчальної мотивації й своєрідністю його особистості. Відповідно до традиційної логіки навчання, що включає такі етапи, як первинне ознайомлення з матеріалом, або його сприйняття в широкому значенні слова, його осмислення, спеціальну роботу з його закріплення [16] і, нарешті, оволодіння матеріалом, тобто трансформацію його в практичну діяльність, виділяють три рівні активності (рис. 1):



Рис. 1. Рівні прояву активності

1. Активність відтворення – характеризується прагненням учня зрозуміти, запам'ятати, відтворити знання, опанувати способи застосування за зразком.

2. Активність інтерпретації – пов'язана із прагненням учня осягнути зміст досліджуваного, встановити зв'язки, опанувати способи застосування знань у змінених умовах.

3. Творча активність – передбачає спрямованість учня до теоретичного осмислення знань, самостійний пошук рішення проблем, інтенсивний прояв пізнавальних інтересів.

Наголосимо, що технологія активних методів навчання заснована на колективній діяльності та спрямована на: взаємне освітнє збагачення учнів групи; організацію спільних дій, що сприяють активізації навчально-пізнавальних процесів; комунікацію, спілкування, без яких неможливі обмін думками та сформованого взаєморозуміння, яке диктується характером включення учнів до спільної діяльності; рефлексію, через яку встановлюється ставлення учасника до власної дії та забезпечується адекватна корекція цієї дії [14; 10, с. 169 –197; 15; 16].



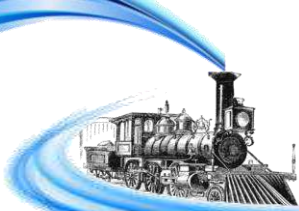
Розглянемо детальніше активні методи, які систематизовані на основі аналізу наукової і методичної літератури та які, на нашу думку, доцільно використовувати на уроках мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі.

Метод «Фруктовий сад». Мета застосування: вчителеві результати застосування методу дозволять краще зрозуміти клас і кожного учня, отримані матеріали вчитель зможе використовувати при підготовці та проведенні уроків і позакласних заходів для забезпечення особистісно-орієнтованого підходу до учнів. Учнім цей метод дозволить чіткіше визначитися зі своїми освітніми цілями, озвучити свої очікування і побоювання, щоб педагоги могли їх знати і враховувати в освітньому процесі.

Технологія проведення: учням роздаються заздалегідь вирізані з паперу великі шаблони яблука та лимона, заготовлені заздалегідь із кольорового паперу. Перед початком з'ясування очікувань та побоювань вчитель пояснює, чому важливо з'ясувати цілі, очікування та побоювання. Вчитель пропонує учням спробувати чіткіше визначити, що вони очікують (хотіли б отримати) від навчання і чого вони побоюються. Очікувань та побоювань може бути кілька (до очікувань та побоювань відносяться форми і методи навчання, стиль і способи роботи на уроках, атмосфера в класі, ставлення вчителів та однокласників тощо). Свої очікування учням пропонується записати на шаблоні яблука, а побоювання – на шаблоні лимона. Записану інформацію діти прикріплюють до «гілок відповідних дерев». Після того, як учні прикріплять свої «фрукти» до дерев, вчитель зачитує їх. Після озвучення очікувань та побоювань можна організувати обговорення та систематизацію сформульованих цілей, побажань та побоювань. У процесі обговорення можливе уточнення записаних очікувань та побоювань. На завершення методу вчитель підбиває підсумки з'ясування очікувань та побоювань. Позитивним для організації освітнього процесу та створення активного освітнього середовища буде участь вчителя, який також озвучує свої цілі, очікування та побоювання [7; 8; 9].

Метод «Автобусна зупинка». Мета застосування: навчити учнів обговорювати та аналізувати задану тему в малих групах.

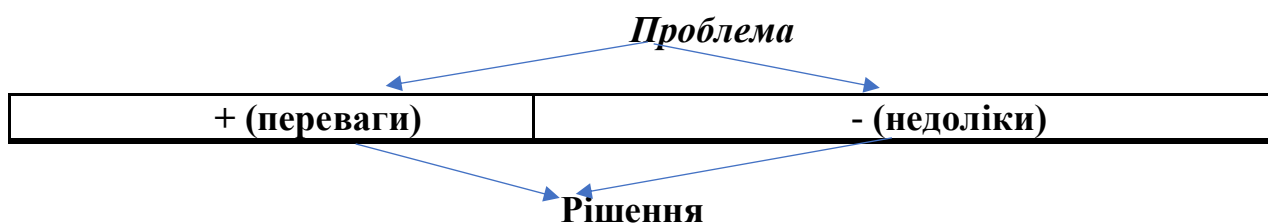
Технологія проведення: Вчитель визначає кількість обговорюваних питань нової теми (оптимально 4-5). Учасники розбиваються на групи з питань (5-7 учнів у кожній). Кожна група - це учні на певній умовній автобусній зупинці. Бажано організувати автобусні зупинки (прикріпити листи з питаннями) у різних кутах навчальної кімнати, щоб у процесі обговорення групи не заважали одна одній. Питання теми, що вивчається, можна стилізувати під назви автобусних зупинок. На кожній зупинці (на стіні або на столі) розміщено аркуш великого формату із записаним на ньому питанням по темі. Вчитель ставить завдання групам - записати на аркуші основні моменти нової теми, які стосуються



проблеми вивчення. Протягом 5 хвилин у групах обговорюються поставлені питання та записуються ключові моменти. Потім за командою вчителя групи переходять за годинниковою стрілкою до наступної автобусної зупинки. Знайомляться з наявними записами та, за необхідності, доповнюють їх протягом декількох хвилин. Не можна виправляти існуючі записи, зроблені попередньою групою. Потім наступний перехід до нової автобусної зупинки та ще декілька хвилин на знайомство, обговорення та доповнення своїми записами. Коли група повертається до своєї першої зупинки, вона знайомиться з усіма записами та визначає учасника групи, який представлятиме матеріал. Після цього кожна група презентує результати роботи зі свого питання. На завершення вчитель резюмує про результати роботи всіх груп, за необхідності вносить корективи та підбиває підсумки виконання завдання [11; 14].

Методика «Дерево рішень». Мета застосування: навчити учнів будувати припущення щодо розвитку сюжетної лінії в оповіданні, повісті або систематизувати зроблені учнями припущення.

Технологія проведення: «Дерево рішень» є технікою прийняття рішень у ситуаціях складних та неоднозначних [6; 7]. Перед початком занять вчитель визначає проблему, яка обговорюватиметься, готує таблиці для груп. Під час домашнього завдання, отриманого на попередньому уроці, діти дізнаються про конкретні факти, пов'язані з даною проблемою, історичними чи природними умовами. Далі під час уроку вчитель пропонує групам досліджувати проблему. Учні виявляють плюси та мінуси поставленої проблеми, потім докладно аналізують усі можливі варіанти рішень. Під час занять учні на основі записів у таблиці приймають спільне рішення:



Методика «Тематична дискусія». Мета застосування: розвиток критичного мислення (учні навчаються аналізувати інформацію, оцінювати різні погляди, робити аргументовані висновки); формування комунікативних навичок (вміння чітко формулювати свої думки, слухати інших і коректно висловлювати незгоду); підвищення мотивації (активна участь у обговоренні викликає більший інтерес до навчального матеріалу).

Технологія проведення: Перед застосуванням такого прийому вчителю необхідно пам'ятати, що він має подбати про роздатковий матеріал, показати учням різні погляди на визначену проблему, а також створити слайди, що наочно



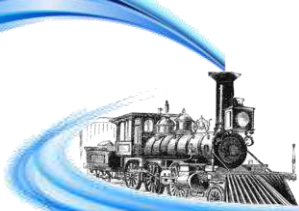
показують дискусію. При організації дискусії необхідно враховувати часові рамки навчального уроку, його тематики, підготовки необхідних методичних матеріалів. Ефективність цього методу полягає в тому, що він дозволяє розширити кругозір учнів, а також уміння відстояти свою думку та поважати думку іншого [5]. У початкових класах даний метод повинен використовуватись у цікавій для учнів формі, наприклад, для 1 класу – перегляд мультфільму, для 2 класу – інсценування, для 3 класу – театралізація, використання сенсаційних новин, у 4 класі можна запропонувати учням самостійну постановку проблеми. Далі під час дискусії використовуються різні прийоми: «Скажи навпаки», «Пастка», «Трьох крокове інтерв'ю за три кроки», «Килим ідей» тощо. Наприкінці кожної дискусії необхідно підбити підсумки, повторити різні сторони обговорюваного питання та сформулювати спільний висновок.

Методика «Порожнє крісло» (методика ведення дискусії). Мета: розвиток критичного мислення, навчання аргументації, формулюванню запитання, активізація удосконалення культури ведення дискусії.

Технологія проведення: На 3-4 стільцях розкласти альбомні аркуші паперу, на яких записані думки різних людей щодо поставленої проблеми, та аркуш зі знаком питання «?». Учні знайомляться з різними думками та стають біля обраного запису, з яким вони погоджуються. Той, хто має зовсім іншу думку, стає біля аркуша паперу, на якому зазначено знак питання «?». Кожна група обговорює обрану думку та висуває представника для дискусії. Усі учасники дискусії сидять по колу. Дискусію розпочинають представники груп, які сидять на стільцях, що стоять один проти одного. Ведучий (вчитель) ставить ще один стілець. Якщо хтось інший хоче висловитися, то він сідає у порожнє крісло. У кріслі можна сидіти одночасно лише одну хвилину. Як тільки вчитель (ведучий) почує те, що є найважливішим, припиняє дискусію [5; 9].

Методика «Килим ідей». Мета застосування: розвивати логічне мислення, навчити учнів системній роботі з вирішення визначеної проблеми.

Технологія проведення: «Килим ідей» – один із методів вирішення проблеми, який реалізується за декілька етапів. Учні поділяються на 3-4 групи. *Перший етап* – розуміння проблеми. Учасникам пропонується відповісти на запитання, чому така проблема існує. Кожна група отримує кольорові аркуші паперу та маленькі кольорові клейкі листочки. Учні відповідають на питання проблеми, наприклад, чому важко вчитися у школі? Відповідь група записує на аркушах кольорового паперу розміром з альбомний аркуш, потім вивішується на плакат «Килим ідей». *Другий етап* – пошук рішень. Що можна змінити? Кожна група пропонує свої відповіді та записує їх на аркушах кольорового паперу. *Третій етап* – індивідуалізація діяльності «що особисто зроблю я, щоби змінити існуючу ситуацію». *Четвертий етап* – оцінювання ідей. Індивідуальне ухвалення рішення: що зможу робити для вирішення проблеми та що постараюся



зробити. На етапі рефлексії можна використовувати прийом: «Лист самому собі». Учні можуть наприкінці уроку, при закріпленні теми, наприклад, з орфографії, написати декілька пропозицій про те, навіщо все ж таки потрібно вивчати подібні теми. Так учні самостійно зрозуміють значущість орфографії чи інших розділів української мови та особливостей літературних творів [9; 14; 16].

Використання активних методик зміцнює мотивацію до навчання та розвиває найкращі сторони учня. У той же час не треба використовувати ці методи без пошуку відповіді на питання: для чого їх використовуємо і які в результаті можуть бути наслідки (як для вчителя, так і для учнів).

Висновок. Молодший школяр приходить до школи з великим бажанням вчитися, вчителю необхідно зуміти не відбити це бажання, допомогти в організації самого процесу навчання. Для цього, плануючи уроки української мови і читання, при виборі методів та прийомів навчання вчителю необхідно враховувати цілі, завдання уроку, особливості теми, предмета вивчення, технічні та методичні можливості класного приміщення, фізіологічні особливості та психологічні потреби учнів початкових класів. Активні методи навчання спрямовані на усвідомлення, збагачення та особистісне розуміння значущості навчання, прийняття та самостійного вироблення нових знань. Завдяки цьому розвивається мотивація до навчання, самостійність продукування знань, підвищується інтерес до предмета, удосконалюються комунікативні компетентності.

Проведений аналіз не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми. Перспективи подальших розвідок убачаємо у вивченні досвіду розвитку творчих здібностей учнів початкових класів на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

Література:

1. Голуб Н. Методи навчання української мови: перспективи наукових досліджень. *Методи компетентнісного навчання української мови: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва О. М.* (28 вересня 2023 р., м. Київ). Київ : Педагогічна думка, 2023. 105 с.
2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/87-2018-%D0%BF>
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: [навч. посібн.]. Київ: Академвидав, 2004. 320 с.
4. *Енциклопедія освіти*. Гол. ред. В. Г. Кремень. Київ, Юрінком Інтер. 2008. 1040 с.
5. Кучерук О. А. *Система методів навчання української мови в основній школі: теорія і практика* : Монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2011. 420 с.
6. *Методика навчання освітньої галузі «Мови і літератури»*: термінологічний словник-довідник вчителя початкової школи : посіб. для студентів та учителів почат. кл. / укл.: Г. П. Волошина, Л. М. Роєнко. Умань: Алмі, 2016. 287 с.
7. Павленко А., Шанскова Т. Інтерактивні методи навчання на уроках «Я досліджую світ» у початковій школі. *Специфіка фахової підготовки майбутніх учителів на засадах компетентнісного підходу: досвід, реалії, перспективи*. Збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції (29 листопада 2022 року). Житомир: ФОП «Н.М.Левковець», 2022. С. 106-109.



8. Полінська З. Розвиток критичного мислення молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,; редкол.: Н.В. Бахмат, Н.В. Гудима, О.В. Ковальчук. Київ : Міленіум, 2020. Випуск 3. С. 131 – 135.

9. Пометун О. І., Пироженко Л. В., Біда О. А. *Застосування інтерактивних технологій у навчанні молодших школярів*: методичний посібник для вчителів початкової школи. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2011. 304 с.

10. Пономарьова К.І. Реалізація моделей компетентісно орієнтованих уроків української мови в навчальному процесі. *Організаційні форми навчання у початковій школі*: посібник; за наук. ред. Бібік Н. М. К. : Видавничий дім «Сам», 2017. 304 с.

11. Райбедюк Г. Б. *Люби і знай свій рідний край*: навчальний посібник-хрестоматія з літератури рідного краю. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2022. 120 с.

12. Семенов О., Ячменик М.М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти: монографіяю Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 211 с.

13. *Словник-довідник з української лінгводидактики* / за ред. М. І. Пентилюк. Київ : Ленвіт, 2015. 320 с.

14. Товканець Г.В., Сідор Ю.І. *Розвиток пізнавального інтересу молодших школярів на уроках української мови*. Вісник Львівського національного університету. Серія педагогічна. 2024. № 40. С. 80 – 89.

15. Яценко Т. *Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)*: монографія. Київ : Педагогічна думка, 2016. 360 с

16. Яцина С. М., Кисіль Т. О. *Особливості використання інтегрованих міжпредметних зв'язків на уроках рідної мови в Новій українській школі*. Академічні студії. Серія «Педагогіка». 2023. № 4. С. 122 – 128.

References:

1. Holub N. (2023). *Metody navchannia ukraïnskoi movy: perspektyvy naukovykh doslidzhen.* [Methods of teaching Ukrainian language: perspectives of scientific research.] *Metody kompetentnisnoho navchannia ukraïnskoi movy: zbirnyk materialiv kruhloho stolu, prysviachenoho pamiaty chlena-korespondenta NAPN Ukrainy, doktora pedahohichnykh nauk, profesora Biliaieva O. M. (28 veresnia 2023 r., m. Kyiv).* Kyiv : Pedahohichna dumka [in Ukrainian].

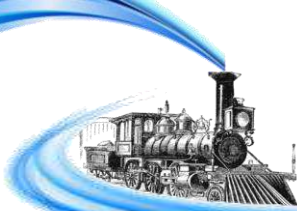
2. Derzhavnyi standart pochatkovoï osvity (2018). [State standard of primary education]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/go/87-2018-%D0%BF> [in Ukrainian].

3. Dychkivska I. M. (2004). *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii* [Innovative pedagogical technologies]:[navch. posibn.] Kyiv: Akademydav [in Ukrainian].

4. Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of Education. Editor-in-chief V. G. Kremen. K]. (2008). Hol. red. V. H. Kremen. Kyiv, Yurinkom Inter [in Ukrainian].

5. Kucheruk O. A. (2011). *Systema metodiv navchannia ukraïnskoi movy v osnovnii shkoli: teoriia i praktyka*[System of methods of teaching the Ukrainian language in primary school: theory and practice] : Monohrafiia. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU imeni I. Franka [in Ukrainian].

6. *Metodyka navchannia osvitnoi haluzi «Movy i literatury»*[Teaching methodology for the educational field «Languages and Literatures»] (2016): terminolohichni slovyk-dovidnyk vchytelia pochatkovoï shkoly: posib. dlia studentiv ta uchyteliv pochat. kl. / ukl.: H. P. Voloshyna, L. M. Roienko. Uman: Almi [in Ukrainian].



7. Pavlenko A., & Shanskova T. (2022). Interaktyvni metody navchannia na urokakh «Ia doslidzhuu svit» u pochatkovii shkoli [Interactive teaching methods in «I explore the world» lessons in elementary school]. *Spetsyfika fakhovoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv na zasadakh kompetentnisnogo pidkhodu: dosvid, realii, perspektyvy. Zbirnyk materialiv Vseukrainskoi z mizhnarodnoiu uchastiu naukovopraktychnoi konferentsii (29 lystopada 2022 roku)*. (pp 106 – 109). Zhytomyr: FOP «N.M.Levkovets» [in Ukrainian].
8. Polinska Z. (2020). Rozvytok krytychnoho myslennia molodshykh shkoliariv na urokakh movno-literaturnoi osvitoi haluzi [Development of critical thinking of younger schoolchildren in language and literature lessons]. *Suchasni tekhnolohii pochatkovoï osvity: realii ta perspektyvy: zbirnyk naukovykh prats. Kamianets-Podilskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Ohienka*; redkol.: N.V. Bakhmat, N.V. Hudyma, O.V. Kovalchuk. (pp. 131 – 134). Kyiv: Milenium. Vypusk 3. [in Ukrainian].
9. Pometun O. I., Pyrozhenko L. V., & Bida O. A. (2011). *Zastosuvannia interaktyvnykh tekhnolohii u navchanni molodshykh shkoliariv [The use of interactive technologies in teaching younger students]: metodychnyi posibnyk dlia vchyteliv pochatkovoï shkoly*. Ternopil: Navchalna knyha «Bohdan» [in Ukrainian].
10. Ponomarova K.I., Bibik N. M. (Ed.) (2017). *Realizatsiia modelei kompetentnisno oriietovanykh urokiv ukrainskoi movy v navchalnomu protsesi [Implementation of models of competency-based Ukrainian language lessons in the educational process]*. Orhanizatsiini formy navchannia u pochatkovii shkoli: posibnyk. K. : Vydavnychyi dim «Sam» [in Ukrainian].
11. Raibediuk H. B. (2022). *Liuby i znai svii ridnyi krai [Love and know your native land]: navchalnyi posibnyk-khrestomatiia z literatury ridnoho kraiu*. Izmail: RVV IDHU [in Ukrainian].
12. Semenoh O., & Yachmenyk M.M. (2019). *Movno-metodychna pidhotovka maibutnoho vchytelia-slovesnyka do vykorystannia zasobiv mediaosvity [Linguistic and methodological preparation of future language teachers for the use of media education tools]: monohrafiia*. Sumy : Vydavnytstvo SumDPU imeni A. S. Makarenka [in Ukrainian].
13. *Slovyk-dovidnyk z ukrainskoi linhvodydaktyky [Dictionary-reference on Ukrainian linguodidactics] (2015)*. M. I. Pentyliuk (Ed.). Kyiv : Lenvit [in Ukrainian].
14. Tovkanets H.V., & Sidor Yu.I. (2024). Rozvytok piznavalnoho interesu molodshykh shkoliariv na urokakh ukrainskoi movy [Development of cognitive interest of younger schoolchildren in Ukrainian language lessons]. *Visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu. Seriia pedahohichna*. 40, 80 – 89 [in Ukrainian].
15. Iatsenko T. (2016). *Tendentsii rozvytku metodyky navchannia ukrainskoi literatury v zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh (druha polovyna XX – pochatok XXI stolittia) [Trends in the development of methods for teaching Ukrainian literature in general education institutions (second half of the 20th - beginning of the 21st century):]*: monohrafiia. Kyiv: Pedahohichna dumka [in Ukrainian].
16. Iatsyna S. M., & Kysil T. O. (2023). Osoblyvosti vykorystannia intehrovanykh mizhpredmetnykh zviazkiv na urokakh ridnoi movy v Novii ukrainskii shkoli [Peculiarities of using integrated interdisciplinary connections in native language lessons in the New Ukrainian School.]. *Akademichni studii. Seriia «Pedahohika»*, 4, 122 – 128 [in Ukrainian].